

[वेळ: तीन तास]

[गुण: १००]

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: 1. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.
2. उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

- प्र.१ अ) कोणत्या लक्षणांमुळे मानवी भाषा मानवेतर प्राण्यांच्या संदेशनापेक्षा वेगळी ठरते याची चर्चा करा. २०
किंवा
आ) भाषेकडून साधल्या जाणाऱ्या विविध कार्यांचा आढावा घ्या.
- प्र.२ अ) सपीर आणि वोर्फ यांचा भाषिक सापेक्षतावादाचा सिद्धांत विशद करा. २०
किंवा
आ) भाषेचा विकास आणि न्हास या संकल्पनांची चर्चा करून भाषिक न्हासाची कारणे स्पष्ट करा.
- प्र.३ अ) प्रमाणभाषा व बोली यांच्यातील संबंध स्पष्ट करून त्यांच्या वापरक्षेत्रांविषयी विवेचन करा. २०
किंवा
आ) बोली समोरील आढ्याने कोणती ते सांगून बोलींच्या जतनसंवर्धनाविषयी सविस्तर मांडणी करा.
- प्र.४ खालीलपैकी प्रत्येक गटातील कोणतीही एक टीप लिहा ३०
अ) 1) मानवी भाषेची परिवर्तनशीलता
२) भाषेचे परिणामनिष्ठ कार्य
ब) 1) भाषिक सांस्कृतिक विविधता परस्परसंबंध
२) भाषेच्या प्रगतीचे निकष
क) 1) बोलींविषयीचे गैरसमज
२) बोलींच्या कोशरचनेचे महत्त्व
- प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची प्रत्येकी एका वाक्यात उत्तरे लिहा १०
1) मानवी भाषेची कोणतीही दोन लक्षणे सांगा.
2) मानवी भाषेची कोणतीही एक व्याख्या लिहा.
3) याकोबसन यांनी मांडलेली भाषेची कोणतीही दोन कार्ये सांगा.
4) भाषेचा बहुजिनसीपणा ही संकल्पना स्पष्ट करा
5) भाषानियोजन म्हणजे काय?
6) भाषिक ध्रुवीकरणाचे कोणतेही दोन धोके सांगा.
7) बोलींच्या अभ्यासाची कोणतीही दोन साधने सांगा.
8) अहिराणी बोली कोणत्या जिल्ह्यामध्ये बोलली जाते?
9) प्रमाण भाषेची दोन वापरक्षेत्रे लिहा.

*****